

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lipca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący)
SSN Przemysław Kalinowski (sprawozdawca)
SSN Andrzej Stępka

w sprawie **A. B.**

skazanego z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 286 § 1 kk i in.

w przedmiocie rozważenia z urzędu podstaw do wznowienia postępowania w sprawie Sądu Apelacyjnego zakończonej postanowieniem z dnia 22 stycznia 2016 r. sygn. akt II AKo .../15,

postanowił

**stwierdzić brak możliwości wznowienia postępowania
o wznowienie.**

UZASADNIENIE

Skazany A. B., działając na podstawie art. 9 § 2 k.p.k., wystąpił o wznowienie z urzędu postępowania w sprawie Sądu Apelacyjnego zakończonej postanowieniem z dnia 22 stycznia 2016 r., sygn. akt II AKo/15, którym oddalono wniosek obrońcy skazanego o wznowienie postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Okręgowego w W. z dnia 13 czerwca 2011 r., sygn. akt IV Kzw ../11, utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 12 kwietnia 2011 r., sygn. akt II Ko .../11, w przedmiocie zarządzenia wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności.

Przyczyną podjęcia działania z urzędu w tej sprawie miało być – zdaniem autora wystąpienia – wydanie orzeczenia Sądu Apelacyjnego przez sąd nienależycie obsadzony – art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Podnoszone uchybienie miało wynikać z wadliwego – w przekonaniu autora wystąpienia – rozpoznania wniosku

jego obrońcy o wznowienie postępowania w składzie jednoosobowym, gdy tymczasem, przepis art. 544 § 1 k.p.k. przewiduje skład trzech sędziów, jako właściwy do orzekania w przedmiocie wznowienia postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Inicjatywa podjęta przez skazanego A. B. w trybie art. 9 § 2 k.p.k. o wznowienie z urzędu postępowania w przedmiotowej sprawie – na obecnym etapie okazała się nieskuteczna z przyczyn natury formalnoprawnej. Niewątpliwie trafne jest spostrzeżenie autora wystąpienia, że Sąd Apelacyjny rozpoznał wniosek jego obrońcy o wznowienie postępowania w sprawie Sądu Rejonowego z dnia 12 kwietnia 2011 r., sygn. akt II Ko .../11, w składzie odmiennym od tego, jakiego wymaga ustawa procesowa w wypadku orzekania merytorycznego co do wniosków o wznowienie postępowania. Nieprawidłowo – w zakresie składu orzekającego – zostało sformułowane już zarządzenie o wyznaczeniu posiedzenia Sądu Apelacyjnego na dzień 22 stycznia 2016 r. W jego treści określono bowiem jedynie osobę sędziego przewodniczącego (jak się później okazało będącego także sprawozdawcą), natomiast obok jego nazwiska zamieszczono adnotację „+ 2”, którą należy zinterpretować bez wątpienia jako wyraz wyznaczenia składu trzyosobowego, tj. zgodnego z dyspozycją art. 544 § 1 zd. drugie k.p.k. Ostatecznie jednak do rozpoznania i rozstrzygnięcia przedmiotowego wniosku doszło w składzie jednego sędziego. Uchybienie tego rodzaju stanowi bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia wymienioną w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Ustalenie powyższe, choć potwierdza tezę autora wystąpienia co do samego wystąpienia naruszenia prawa, nie prowadzi jeszcze do stwierdzenia prawnej możliwości usunięcia podniesionego uchybienia w zaproponowanym trybie, tj. wznowienia postępowania z urzędu.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ukształtowała się jednolita linia, zgodnie z którą nie jest możliwe wznowienie, zarówno na wniosek strony, jak i z urzędu, samego postępowania o wznowienie, zakończonego uprzednio prawomocnym orzeczeniem sądu o oddaleniu wniosku strony lub o braku podstaw do wznowienia ex officio (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 20 maja 2010 r. V KO 47/10, z dnia 8 lutego 2011 r. III KO 99/10, z dnia 8 kwietnia 2016 r. II KO 7/16). Przyjmuje się bowiem, że postępowaniem sądowym zakończonym prawomocnym

orzeczeniem, o jakim to postępowaniu mowa w przepisie art. 540 § 1 k.p.k. - jest postępowanie w przedmiocie procesu, a także co do dopuszczalności orzekania w tej materii. W uzasadnieniu tego stanowiska podnosi się, że istotą postępowania w przedmiocie wznowienia jest wzruszenie orzeczenia rozstrzygającego przede wszystkim o odpowiedzialności karnej oskarżonego i ewentualne doprowadzenie do ponowienia tego procesu, a także o odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa za niesłuszne skazanie, ukaranie, tymczasowe aresztowanie i zatrzymanie oraz odszkodowanie i zadośćuczynienie na podstawie ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. z 2014 r., poz. 1851 ze zm.). Natomiast, jak trafnie zauważono m.in. w powołanym postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2011 r. III KO 99/10, w wypadku inicjatywy zmierzającej do wznowienia wyłącznie samego postępowania wznowieniowego, nie chodzi o wzruszenie orzeczeń, w których wypowiedziano się na temat odpowiedzialności karnej oskarżonego albo o odszkodowaniu za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie, albo też za represjonowanie, lecz o podważenie postanowienia co do samego wznowienia.

Podzielenie tego poglądu doprowadziło do przekonania o braku prawnej możliwości wznowienia z urzędu samego postępowania o wznowienie w niniejszej sprawie, w wyniku którego zapadło postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 22 stycznia 2016 r., sygn. akt II AKo .../15.

Nie ulega natomiast wątpliwości, że wada tego orzeczenia, dotycząca obsady Sądu Apelacyjnego rozpoznającego wniosek obrońcy skazanego, może potencjalnie stać się podstawą do wniesienia kasacji nadzwyczajnej przez jeden z podmiotów wymienionych w przepisie art. 521 § 1 kpk, w szczególności przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego, jako strażnika praworządności.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.